

Ruimte voor de professional

Minder regeldruk, meer tijd voor jeugdzorg

Colofon

Dit is een gezamenlijke uitgave van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Ontwerp:

GAZmedia, bureau voor grafische en interactieve media

Tekst:

Hiemstra & De Vries

Druk:

FWA drukkerij

Contact:

Schedeldoekshaven 200 | 2511 EZ | Den Haag

Postbus 20011 | 2500 EA | Den Haag

website: <http://www.regeldruk.nl>

Uitgave:

© November 2010

Aanpak Ruimte voor de professional

Bureau Jeugdzorg Gelderland

‘Bellen met een anonieme medewerker van Bureau Jeugdzorg kan soms een te hoge drempel zijn voor mensen. Bellen met Hanneke, die je ook regelmatig in het dorp ziet, is veel eenvoudiger.’

Voor wie is het?

Jeugdhulpverleners bij opvoed- en opgroevragen.

Wat is het?

Jongeren hebben, in plaats van met verschillende instellingen, te maken met één hulpverlener van Bureau Jeugdzorg. Deze is aangesteld als aanspreekpunt voor de hele regio. De hulpverlener heeft een vrije rol en heeft direct toegang tot de ketenpartners.

Hij of zij regelt de hulpverlening, volgt de uitvoering van die hulpverlening en is een continue en zichtbare factor in de regio voor zowel cliënten als voor de instanties.

Wat is het resultaat?

- Minder jongeren worden onder toezicht gesteld.
- Meer zorg op maat.
- Betere aansluiting op de wijkcultuur.
- Laagdrempelige toegang.

- Snelle zorg door korte lijnen tussen Bureau Jeugdzorg en instanties.
- Eerdere signalering.

Wat is het bereik?

De aanpak richt zich op kinderen en/of gezinnen met enkelvoudige en meervoudige problematiek rond opvoeden en opgroeien.

Hoe werkt het?

Eén hulpverlener van Bureau Jeugdzorg werkt outreachend en fungeert als centraal aanspreekpunt voor cliënten en instellingen in de regio (lees: de gemeente). Het uitgangspunt is het bieden van zorg op maat. Vanuit zijn positie is deze hulpverlener, meer dan andere hulpverleners, in staat extra tijd te besteden aan het opbouwen van contacten bij jongeren en gezinnen. En omdat de hulpverlener de jongeren en de gezinnen beter leert kennen, kan hij/zij beter inspelen op hun behoeften. Bovendien kan deze hulpverlener soms wat extra doen. Bijvoorbeeld: de hulpverlener komt s'avonds als een bezoek alleen dan kan plaatsvinden omdat vader dan thuis is. Hij/zij fungeert als casemanager, regelt de hulpverlening en volgt bij meervoudige problematiek de diverse trajecten. Bij enkelvoudige problemen verwijst de hulpverlener door. De hulpverlener is fysiek gevestigd in de wijk.

Kenmerkend voor de rol van de hulpverlener is dat hij/zij:

- zichtbaar is in de wijken;
- vooraf geen productie-eisen heeft, maar achteraf verantwoording aflegt;

- een ruim gedefinieerd takenpakket heeft (bijvoorbeeld zowel cliënten benaderen als hulpverleners adviseren);
- mandaat heeft om dwingend op te treden (de hulpverlener kan bijvoorbeeld een melding doen bij de Raad voor de Kinderbescherming of fungeren als gezinsvoogd);
- één aanspreekpunt heeft bij de partners;
- deelneemt in Zorgadviesteams (ZAT's) en multidisciplinair overleg van de gemeente;
- het werk kan combineren met bijvoorbeeld een functie als schoolmaatschappelijk werker.

Wat is nodig?

- Er is een fysieke gespreksruimte in de regio.
- Er is toegang tot het IJ-systeem.
- Er is ondersteuning nodig van een secretariaat, een gedragswetenschapper en een teamleider vanuit BJZ.
- Er is een goed team nodig van ketenpartners binnen de regio: de politie, de leerplichtambtenaar, Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW), Stichting MEE, GGD, Jeugd Gezondheidszorg (JGZ), jongerenwerk en er moet met scholen zijn afgesproken wie aanspreekpunt is.
- Verder heeft de jeugdhulpverlener het mandaat om melding te doen bij de kinderrechter en om zelf als gezinsvoogd op te treden.

Wat moet ik nog meer weten?

Er is een filmpje dat kan worden opgevraagd bij Bureau Jeugdzorg Gelderland.

Hoe is het georganiseerd?

Hoe is het initiatief tot stand gekomen?

Gemeenten waren enkele jaren geleden kritisch op de manier van werken van Bureau Jeugdzorg Gelderland. De lokale vraag en het aanbod sloten onvoldoende op elkaar aan. Bovendien stond Bureau Jeugdzorg op grote afstand van de praktijk.

De kritiek was voor Bureau Jeugdzorg Gelderland aanleiding om te onderzoeken hoe zij beter betrokken kan worden bij de problemen en processen in de wijken. Het bureau is gestart met het verantwoordelijk maken van een hulpverlener voor de regio.

Daarin zijn de volgende stappen genomen:

- In de bestuurlijke overleggen (Jeugdgezondheidszorg, Gezondheidsdienst en Maatschappelijk werk) is afgesproken om voorlopig met één aanspreekpunt voor de regio te gaan werken.
- Er is een hulpverlener vrijgemaakt en verantwoordelijk gesteld voor de regio.
- De hulpverlener is fysiek in de wijk aanwezig en kan aansluiten bij de al bestaande intersectorale teams waarin jeugdhulpverleners en jeugdbeschermers samen optrekken.
- Er is een mobiele telefoon, een laptop en toegang tot het IJ-registratiesysteem geregeld.
- Gaandeweg is de hulpverlener aangehaakt op lopende processen in de wijk (onder andere de ZAT-overleggen).
- Na verloop van tijd is de werkwijze

geëvalueerd en voortgezet.

- De jeugdhulpverlener werkt sinds kort enkele dagen vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG).

Wie zijn er (in welke fase) bij betrokken?

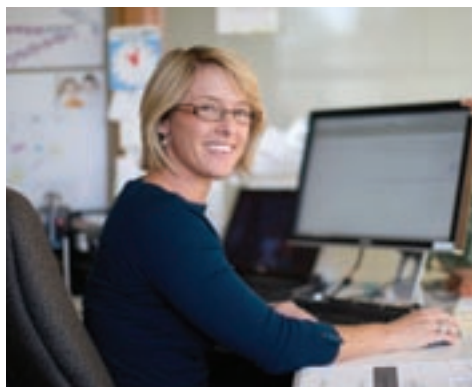
Op bestuurlijk niveau zijn de gemeente, de Jeugdgezondheidszorg (JGZ), de Gezondheidsdienst (GGD) en het Maatschappelijk werk (MW) vanaf het begin betrokken.

Waar kun je tegenaan lopen?

- Cliënten en scholen zien Bureau Jeugdzorg als een anonieme instelling. Bureau Jeugdzorg wordt met name geassocieerd met ondertoezichtstellingen. In de wijk moet er veel missiewerk verricht worden om dat imago te ontcrachten.
- Instellingen werken soms op een andere schaal en hebben minder aandacht voor individuele verzoeken uit de regio. De geestelijke gezondheidszorg (GGZ) is daar een voorbeeld van. Het is nodig afspraken te maken over wie verantwoordelijk is voor de regio.
- De laagdrempeligheid van de toegang tot de hulpverlener brengt met zich mee dat veel vragen zijn/haar kant opkomen. Andere instellingen blijven echter een eigen verantwoordelijkheid houden. Een school bijvoorbeeld, zal bij een melding eerst zelf het gesprek met ouders en leerling aan moeten gaan voordat de hulpverlener iets kan doen.

Wat zijn de voorwaarden voor succes?

- Voor dit werk is een echte 'regelneef' nodig, iemand die zich verantwoordelijk voelt voor het eindresultaat, die het leuk vindt om te netwerken en niet bedreigend is voor zijn of haar gesprekspartners.
- Korte lijnen tussen personen binnen instellingen voorkomt onnodige bureaucratie.

Waar vind ik meer informatie?

Bureau Jeugdzorg Gelderland

Contact:

Hanneke van der Eerden,
(jeugdhulpverlener) of
Theo Dhuyvetter (regiomanager),
tel: (026) 362 91 11

Meer tijd, meer kwaliteit met Signs of Safety

Bureau Jeugdzorg Drenthe, Bureau Jeugdzorg Zeeland

‘Een uithuisplaatsing verbetert voor even de situatie van het kind, maar lost het probleem nog niet op. Dat kan anders.’

Voor wie is het?

Cliënten en medewerkers van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK).

Wat is het?

Signs of Safety is een methode die ouders betreft bij het verbeteren van de veiligheid binnen een gezin. Bijvoorbeeld bij het beschermen van kinderen tegen geweld en misbruik. Een belangrijk uitgangspunt is dat ouders en medewerkers van jeugdzorg niet

tegenover elkaar, maar met elkaar zoeken naar manieren om een veilige omgeving voor het kind te creëren. Daarmee worden veel onnodige problemen rond de uithuisplaatsing voorkomen.

Wat is het resultaat?

- Meer ouders nemen vrijwillig deel aan een zorgplan.
- Minder jongeren hoeven onder toezicht gesteld te worden.

- Ouders hebben meer begrip voor een OTS-maatregel.
- Medewerkers zijn enthousiast en gemotiveerd.

Wat is het bereik?

Gezinnen waarin kindermisbruik of kinderverwaarlozing wordt verondersteld of is bewezen.

Hoe werkt het?

De aanpak van Signs of Safety, ontwikkeld door de Australiërs Andrew Turnell en Steve Edwards, is erop gericht de gezinssituatie zo veilig mogelijk te maken. De bedoeling is de positieve krachten in een gezin te mobiliseren en zo de problemen gezamenlijk aan te pakken. Hulpverleners versterken daarbij het sociale netwerk rond het gezin. Familie, burens, vrienden, school en huisarts worden betrokken bij de zorg en het maken van plannen voor de toekomst. Hulpverleners vertrekken na verloop van tijd weer, maar het sociale netwerk blijft bestaan.

Kenmerkend voor de aanpak:

- Deze is gericht op het voorkomen van ondertoezichtstelling.
- Er is aandacht voor het systeem en de achtergronden van de problemen (bijvoorbeeld drankverslaving).
- De directe omgeving wordt betrokken bij het zoeken naar een oplossing (bijvoorbeeld partner en ouders).
- Er wordt aanvullende hulp georganiseerd als dat nodig is.
- Er wordt direct ingegrepen als er signalen zijn dat het kind bedreigd wordt.

Wat is nodig?

Deze aanpak vraagt om een cultuuromslag bij medewerkers van het Bureau Jeugdzorg en de collega-instellingen. Het vereist een neutrale opstelling waarbij medewerkers moeten afstappen van de 'slachtoffer-dader-benadering'. In het geval van Bureau Jeugdzorg Drenthe zijn medewerkers daar extra op getraind.

Wat moet ik nog meer weten?

De website van de oprichter verwijst naar initiatieven: <http://www.signsofsafety.net/>

Waar vind ik meer informatie?

Contact:

Bureau Jeugdzorg Drenthe,
Marieke Vogel, tel: (0592) 38 37 90
 Bureau Jeugdzorg Zeeland,
Eric Sulkers, tel: (0118) 67 76 00

Een AMK-assistent ontlast de professional

Bureau Jeugdzorg Friesland

‘Als maatschappelijk werker kom ik sneller tot een beter oordeel, omdat ik goede informatie krijg, zonder dat ik daarvoor zelf iets hoeft te doen.’

Voor wie is het?

Cliënten en maatschappelijk werker Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK).

Wat is het?

De AMK-assistent verzamelt informatie bij externe partijen (huisartsen, schoolartsen, onderwijzers en andere professionals) ten behoeve van het onderzoek naar kindermishandeling. Dat doet hij onder

verantwoordelijkheid van de maatschappelijk werker. De werktijden van de assistent sluiten aan bij de dagen en tijdstippen waarop de externe informanten het makkelijkst bereikbaar zijn (bijvoorbeeld voordat de les begint of tussen spreekuren in). Het bespaart de maatschappelijk werker tevergeefse telefoontjes tussen afspraken door. Deze tijd kan hij of zij besteden aan het onderzoek, waardoor dat sneller is afgerond.

Wat is het resultaat?

- Een verkorte doorlooptijd van 155 naar 81 dagen.
- Er is een hogere caseload per fte mogelijk.
- Toename van de kwaliteit van de informatie door:
  - professionaliteit en bedrevenheid in de gespreksvoering;
  - goede ingangen bij en frequent contact met informanten;
  - onafhankelijke positie van de assistent waardoor die concrete en objectieve informatie kan ophalen.
- De maatschappelijk werker is met deze goede informatie beter in staat om een deskundig en professioneel oordeel te geven.
- Cliënten krijgen eerder hulp.

Hoe werkt het?

De maatschappelijk werker beoordeelt bij de start van het onderzoek welke informatie nodig is en wie welke informatie kan verzamelen. Daarna vult hij of zij een formulier in met kindgegevens en geeft daarop aan welke specifieke informatie de assistent moet opvragen. Naar aanleiding van het formulier vindt er eventueel overleg plaats tussen maatschappelijk werker en assistent. De assistent leest het dossier, verzamelt de gevraagde informatie en legt deze vast in het digitale dossier. Deze informatie wordt altijd in overleg met de maatschappelijk werker opgenomen. De maatschappelijk werker neemt de informatie mee in het onderzoek en neemt op basis hiervan een besluit voor het vervoltraject.

Wat is nodig?

- Goede afstemming en samenwerking tussen assistenten onderling en tussen assistenten en de maatschappelijk werkers.
- Een maatschappelijk werker die de verantwoordelijkheid houdt voor de informatieverzameling.
- De juiste competenties bij de AMK assistent:
  - representatief en klantvriendelijk;
  - betrouwbaar, nauwkeurig en zorgvuldig;
  - goede gespreksvaardigheden, kunnen omgaan met enige weerstand;
  - doorzettingsvermogen en een kritische houding;
  - verbanden kunnen leggen tussen de verschillende informatiebronnen;
  - planmatig kunnen werken (doel- en resultaatgericht).
- Inzetbaarheid op tijden die aansluiten bij beschikbaarheid van de informanten (van 8.00 uur tot 16.00 uur, in de schoolvakanties vrij).

Waar vind ik meer informatie?

Evaluatieverslag Assistent maatschappelijk werker AMK, juli 2008. **Jelly Zijlstra**, afdeling P&O, Bureau Jeugdzorg Friesland.

Bureau Jeugdzorg Friesland, **Liesbeth Buijs** (sectormanager),
tel: (058) 233 37 77,
buijs.l@bjzfriesland.nl

Dit is een gezamenlijke uitgave van:

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

website: <http://www.regeldruk.nl>

© November 2010